

سازمان ملی استاندارد ایران
اداره کل استاندارد استان هرمزگان
معاونت استانداردسازی و آموزش

آزمون‌های دوره‌ای ترازو، باسکول، نازل‌های سوخت مایع

طبق ماده ۱۲ قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد کنترل، نظارت و آزمایش ادورای اوزان و مقیاس‌ها و وسایل سنجش از وظایف سازمان ملی استاندارد می‌باشد. کلیه وسایل سنجش مشمول استاندارد اجباری در سراسر کشور که در دستگاه‌های دولتی و یا غیر دولتی و کارخانجات و سایر مراکز تجاری مورد استفاده عامه قرار می‌گیرد، به استثنای آن‌هایی که برای فروش عرضه شده و یا برای مصارف شخصی به کار می‌رود، بایستی در فواصل زمانی معینی مورد آزمایش واقع شوند که این آزمایش «آزمون دوره‌ای» نامیده می‌شود. همچنین طبق ماده ۴۶ هر شخص حقیقی و حقوقی که به نحوی به امور تولید، تجارت و ارائه خدمات و داد و ستد اشتغال دارد، چنانچه دارای اوزان و مقیاس‌ها و وسایل سنجش ثقلی یا غیرقانونی باشد و یا با اوزان و مقیاس‌های ثقلی و غیرقانونی داد و ستد کند علاوه بر رد معادل اموالی که با تقلب کسب کرده است با حکم دادگاه به حبس تعزیری درجه شش و یا جزای نقدی درجه سه یا هر دو مجازات محکوم و وسایل سنجش مذکور به نفع سازمان ضبط می‌شود.

آزمون دوره‌ای ترازوها

آزمون دوره‌ای ترازوها طبق استاندارد ملی ایران به شماره ۶۵۸۹-۱ انجام می‌شود.

هدف از آزمون دوره‌ای وسایل سنجش سبک در فواصل زمانی

منظم این است که اطمینان حاصل شود دستگاه‌ها در محدوده خطای تعیین شده قرار دارند و تمام الزامات فنی و اندازه‌سنجی وضع شده را برآورده می‌سازند.

۱. **بازرسی چشمی:** بررسی مشخصه‌های اندازه‌سنجی دستگاه شامل: رده درستی دستگاه، ماکزیمم و مینیمم وزنی که دستگاه به آن پاسخ می‌دهد، زینه دستگاه (اختلاف بین دو مقدار نشاندهی متوالی)، تراز بودن دستگاه

۲. **ارزیابی خطای مجاز دستگاه:** خطای دستگاه نباید از بیشینه خطای مجاز ذکر شده در استاندارد ملی ایران به شماره ۶۵۸۹-۱ بیشتر باشد.

۳. **تعیین عملکرد توزین:** بارهای آزمون به صورت افزایشی از صفر تا بیشینه ظرفیت و به صورت کاهشی از بیشینه ظرفیت به طور معکوس برداشته می‌شود. در نهایت خطای دستگاه نباید از بیشینه خطای مجاز بیشتر باشد.

۴. **آزمون بارگذاری دور از مرکز:** بار در مکان‌های مختلف روی ترازو قرار می‌گیرد. خطا در مکان‌های مختلف نباید از بیشینه خطای مجاز بیشتر باشد.

۵. **آزمون روانی:** قابلیت یک دستگاه، در واکنش نشان دادن به تغییرات کوچک بار

۶. **آزمون تکرارپذیری:** اگر باری چندین مرتبه روی بارگیر توزین شود، اختلاف بین نتایج توزین، نباید از قدر مطلق بیشینه خطای مجاز دستگاه برای آن بار، بیشتر شود.

آزمون دوره‌ای باسکول‌ها

نظارت بر عملکرد باسکول‌های وسایل نقلیه جاده‌ای طبق استاندارد ملی ۱۰۲۷۴ به صورت بازدید اولیه، پس از تعمیر، صحت عملکرد و دوره‌ای انجام می‌شود. باسکول‌های مورد

استفاده در واحدهای تولیدی و خدماتی، تعاونی‌های روستایی، باسکول‌های عمومی، کشتارگاه‌ها، شرکت‌های حمل‌ونقل، مراکز ذرت خشک‌کنی، مرغداری‌ها و سیلوها و مراکز خرید گندم و ... توسط آزمایشگاه همکار تأیید صلاحیت شده سازمان ملی استاندارد مورد آزمون دوره‌ای قرار می‌گیرند.

۱. **تصدیق اولیه:** تصدیق باسکولی که قبلاً تصدیق نشده باشد. ۲. **تصدیق بعدی:** هر تصدیق باسکول که پس از تصدیق اولیه آن انجام شود و شامل موارد زیر است:

- **تصدیق دوره‌ای:** تصدیقی که در فواصل زمانی مشخص مبتنی بر قوانین و مقررات انجام می‌شود.

- **تصدیق پس از تعمیر:** تصدیقی است که پس از تعمیر منجر به تغییر وضعیت تصدیق قبلی باسکول، انجام می‌شود.

- **تصدیق داوطلبانه (صحت عملکرد):** تصدیقی است که برای حصول اطمینان از صحت عملکرد باسکول به صورت داوطلبانه انجام می‌شود.

۳. **بازرسی حین خدمت:** کنترل باسکول برای مطمئن شدن از همه یا بعضی از موارد زیر است:

- پلمپ تصدیق و یا گواهی تصدیق معتبر باشد.

- هیچ مهر و مومی صدمه ندیده باشد.

- بعد از تصدیق، باسکول دچار هیچ تغییر آشکاری نشده باشد.

- خطاها از بیشینه خطای مجاز در حین خدمت تجاوز نکرده باشد.

آزمون دوره‌ای باسکول‌ها شامل موارد ذیل می‌باشد که به تفصیل در استاندارد ملی ۱۰۲۷۴ راجع به آن توضیح داده

شده است:

- آزمون عملکرد توزین

- آزمون بارگذاری پایه‌ها با استفاده

از وزنه

- آزمون بارگذاری پایه‌ها با استفاده

از بار غلتان

- آزمون روانی و حساسیت

- آزمون تکرارپذیری

آزمون دوره‌ای نازل‌های سوخت مایع

آزمون دوره‌ای نازل‌های سوخت مایع مطابق با استاندارد ملی ایران به شماره ۱-۱۸۴۷۰، به صورت دوره‌ای طی چندین مرحله به روش حجمی انجام می‌شود. در این روش، با اندازه‌گیری حجم به وسیله پیمان‌های مدرج استاندارد و مقایسه آن با نشان دهنده دستگاه پمپ توزیع سوخت مایع، خطای دستگاه محاسبه می‌گردد. در صورت مشاهده خطای بالاتر از حد مجاز، کالیبراتور سوخت تنظیم و در صورت خرابی و عدم امکان تنظیم، نازل مورد آزمون تا رفع عیب از چرخه توزیع خارج می‌شود. پس از انجام آزمون دوره‌ای در صورت تأیید نازل مورد نظر، برچسب تصدیق بر روی دستگاه الصاق می‌شود که تاریخ انجام آزمون بر روی آن قید شده است.

تهیه محتوا: **مینا ناصری، مجتبی خورشیدی**

